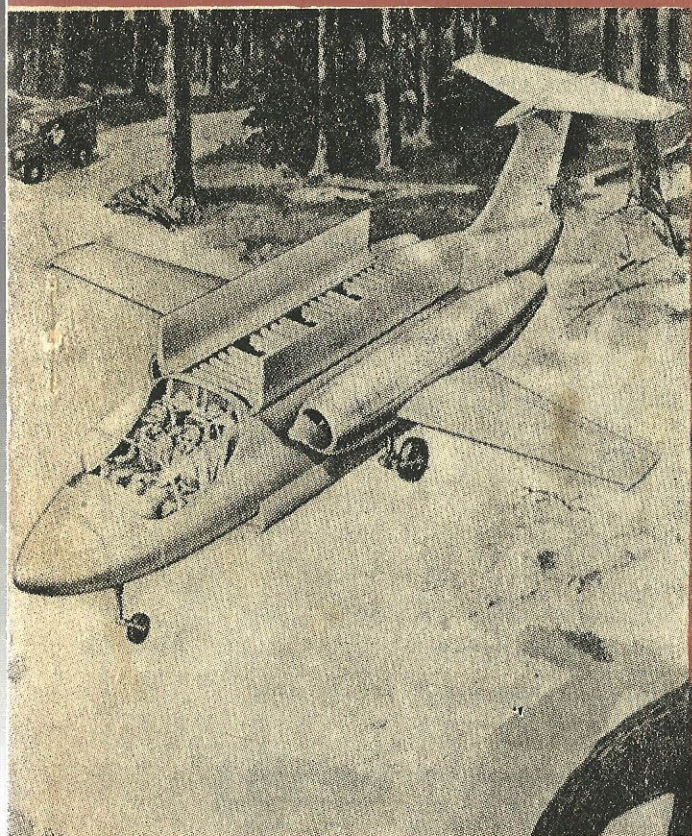

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

- השריון מול מערכי נשק נ"ט 3 המיור נ. א. שאקלטון
- שריון ורגלים בקרב עיר 15 הקול-לויט' ק. פיליפנקו
- עשרת העיקרים וארבעת הכללים של מאו 19 הקפיטן ת. מאקקאנה
- מדת הספרים 21

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

תמוז תשכ"ב — יולי 1962

מס' 112

מערכות בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
קציני מערכת: רביסרן ל. מרחב
רביסרן צבי סיני
מרים נתנאל
"מערכות": קציני-העריכה רביסרן משה ברימר
"צקלון": קציני-העריכה שרגא גפני
"מערכות-ים": קציני-העריכה רביסרן אריה ברי-ציון
"מערכות-חימוש": קציני-העריכה רביסרן יעקב לצרוס
"מערכות-שריון": קציני-העריכה רביסרן שאול ביבר
"מערכות-הפלס": קציני-העריכה רביסרן ברוך ספיר
המערכת והמנהלה: הקריה"ת א, רח' ג' מס. 1, טל. 69237

תמונת השער

"המינגביירד" — מטוס המראה ונחות היאנכי סילוני אמריקני חדש

"המינגביירד" (ציפור-שיר) הוא מטוס סילוני להמראה ולנחיתה אנכיות, שמפתח עתה צבא ארה"ב. לצרכי ההמראה האנכית פועלים סילוניו כלפי מטה, ואחריכך, לצורך הסיסה האופקית, הם פועלים לאחור.

הודפס באמצעות משרד הבטחון — ההוצאה לאור
"הדפוס" החדש בע"מ

השריון מול מערכי נשק נ"ט

המירור נ. א. שאקלטון, צבא קנדה

מאז תום מלחמת-העולם השנייה ניכרה התקדמות רבת-משמעות הן בפיתוחו של רכב-קרב-משוריין והן בפיתוחו של נשק נגד-טנקי. שאלת השפעתן של מגמות אלו על מבצעים צבאיים בעתיד מהווה נושא לדיונים כבדי-משקל. ניתן לטעון, כי בחדשים שבטנקים הושגו עוצמת-אש, מחפה-שריון וגיידות בדרגה המירבית האפשרית מתוך שמירה על משקל סביר. לעומת זאת, שמוש נפוץ בתותחים-ללא-רתע, בטילים נגד-טנקיים — הן רקטיים והן מונחים — יחד עם הפעלתם של תותחים נגד-טנקיים רבי-עצמה, מהווים איום גובר-והולך להמשך קיומו של הטנק.

התפישות השולטות כיום בדבר אורחי לוחמה-מקובלת, מושתתות, במידה רבה, על לקח מבצעי מלחמת-העולם השנייה. הנסיון שנרכש אגב אותו סכסוך-מזוין מהווה גורם רב-חשיבות גם בתחום תכנונו של ציוד-הלחימה; ברם, לא בלתי-מופרך יהא להניח, כי השיפורים והחדושים בתחום הנשק הנגד-טנקי הפכו

המטול הנ"ט הסובייטי בן 40 המ"מ, "RPG2"

מקורות ומחברים

(הארות והערות לקורא)

שריון ורגלים בקרב עיר

הקול' לויט' ק. פיליפנקו

טנק הנכנס לתוך שטח בנוי להלחם שם — סיכוייו להפגע רבים הם לאין שיעור, כי רבות כאן התחבולות אותן יכולים להפעיל נגדו המגינים, מאשר בשטח הפתוח; אך אפשר גם אפשר לצמצם מאוד את פגיעות הטנקים בשטחים בנויים על-ידי שיתוף פעולה הדוק ומתוכנן כהלכה בינם ובין הרגלים עמם הם פועלים. "שני צידי-מטבע" אלה מודגמים במאמר רוסי קצר זה. המאמר תורגם מתוך ירחון הקצינים הסובייטים, "המבשר הצבאי".

השריון למול מערכי נשק נ"ט

המירור נ. א. שאקלטון

המחבר, הנמנה על מומחי השריון של צבא-קנדה, כבר מוכר לקוראי "צקלון" ממאמריו המאלפים, "סיור על גלגלים" (חוב' 75) ו"רגלים על זחלים" (חוב' 80). הנושא בו הוא מהרהר — עם "עפרון ביד" — הפעם הוא ענין התמורות הגדולות שחלו בכלי-הנשק הנ"ט ומערכיהם. מאז מלחמת העולם השנייה, והשפעתן של תמורות אלה על אורחי לחימת-השריון של צבאות המערב, כי תקרה מלחמה. לצורך עניינו מציג הוא ומנתח תחילה את המערך הנ"ט של דיביזיה גרמנית (במלחמה"ע השנייה), ואחר-כך, לעומתו — את זה של דיביזיה הסובייטית. אין צורך להזכיר ולהסביר שכלי-נשק סובייטיים אלה, על צירופיהם הטקטיים, עלולים להמצא אף בידי כל מדינה המקבלת את חימושה מן ה"גוש המזרחי". המאמר מובא מ"ג'ורנל-הצבא הקנדי" ("CANADIAN ARMY JOURNAL").

עשרת-העיקרים וארבעת-הכללים של מאו

מאת הקפיטן ת. פ. מאק-קאנה

לכל צבא עקרונות-מלחמה המנוסחים על פי דרכו, מסורתו ומגמותיו. הצבא הסיני האדום ניסח לו בשעתו עקרונות-מלחמה וכלליה בדרך סינית אופיינית, המזכירה במידת-מה את סגנונו ואת רעיונותיו — של סרטצו, חכם-המלחמה הסיני העתיק (שספרו "הכמת המלחמה", ראה אור בהוצאת "מערכות"). כידוע, הפכה בשנים האחרונות תורתו הצבאית של מאו-צ'א-טונג, "ענין לענות בו" ונושא להתר-עניינות מרובה במהותיה השונים של המחשבה הצבאית בעולם. הרשימה המוגשת עתה בידי קצין מקציני צבא-ה"ב לקוחה מתוך ירחונו של חיל-הרגלים האמריקני, "רגלים" ("INFANTRY").

חלק מאותה הלכת-מלחמה למיושנת. לפיכך, כוונת הכותב היא לדון בחשפעה שתהא נודעת לכליזין נגד-טנקיים על מבצעי-רגלים ומבצעי-שריון — ובשינויים בציר ובאורחי-האימון העשויים להידרש כדי לקדם פניו של איום זה.

כליזין נגד-טנקיים במלחמת-העולם השניה

במהלכה של מלחמת-העולם השניה חלה הגברה מתמדת בעצמת החדירה של כליזין נגד טנקיים — ובעביו של שריון-המחפה אשר לטנקים. בפרקיזמן שונים היה היתרון או לצד הנשק הנגד-טנקי או לצד הטנק. הגם שהן הטנק הרוסי מטפוס „יוסף סטלין“ והן הטנק הגרמני מטפוס „נמר“ („טיגר“) נהנו מחסינות יחסית מפני אש תותחיהם של כלי-רכב קלים מהם, הרי אין כמעט מקום לפקפק בקביעה, כי לסופה של המלחמה כבר רכשו כלי-הזין הנגד-טנקיים את העליונות על הטנקים.

יתרון זה איפשר לגרום אבידות מצמיתות לאותו צד שחסר היה אמצעים להתגונן מפני כליזין אלה. בדוננו בהצלחות-הראשית של הגרמנים ברוסיה, מספר הגנרל פון-מלאנתין¹, כי במקרים אחדים היה בכוחו של תותח נגד-טנקי יחיד להשמיד שריונים סובייטיים בקצב של 30 (שלושים) טנקים לשעה. במידה

(1) בספרו „קרבות שריון“ שתורגם לעברית ונתפרסם בהוצאת „מערכות“. — המערך

משחית-הטנקים המתנייע הגרמני „טיגר“; חמוש בתותח בן 128 מ"מ

רבה חב הצבא הבריטי את ביש-מזלו במסעי-המלחמה של המדבר-המערבי בשנת 1941 לעדיפות האויב באיכותם של כלי-הזין הנגד-טנקיים. מבצע „קרדום קרב“ נפתח ביום 15 ביוני 1941, כשעדיפותו המכרעת של השריון הבריטי על הגרמני מתבטאת בשעור 4 נגד 1. יומיים לאחר-מכן כבר הוצאו שמונים אחוז מן הטנקים הבריטיים מכלל-פעולה — בעיקר עקב הפעלתם של תותחים נגד-טנקיים וכתריסר תותחים גרמניים נגד-מטוסים בני 88 מ"מ שהוקצו למשימות נגד-טנקיות.

ועוד, ביום 8 באבגוסט, 1944, בנורמנדיה, הופעלו תותחים נגד-טנקיים נגד השריונים הבריטיים והקנדיים בתכליתיות קטלנית. לדוגמה, בפרקיזמן אחד של פחות משתי יממות, השמיד „מסך“ של תותחים גרמניים בני 88 מ"מ למעלה מ-150 טנקים. פעולה זו ראויה-לציון במיוחד, כיון שבעלות-הברית נהנו מעדיפות חומרית עצומה, במיוחד בכוחות אויר וארטילריה.

באותן הזדמנויות בהן יכול היה השריון לנצל את ניידותו מבלי שזו תוגבל על-ידי הגנה נגד-טנקית חזקה, הביא אמנם הדבר לתוצאות מרשימות ביותר. הדוגמאות המופתיות לכך הן פלישת הגרמנים לצרפת, נצחונותיו של גנרל ווייל על האיטלקים, שלביה הראשונים של פלישת הגרמנים לרוסיה ושטף-מסעם של שריוני בעלות-הברית על-פני צרפת לאחר ההבקעה בנורמנדיה. אולם, בכל אחד ואחד מן המקרים הללו ניתן לייחס את ההצלחה בראש-ובראשונה או לעדיפות בכמות ובאיכות הציוד, לסיוע אוירי רב-עצמה, למנהיגות כושלת ולהתמוטטות הכללית של הצד המפסיד — או לתשלוכת של אחדים מגורמים אלה או כולם. פרט למספר מקרים מבודדים, הרי בכל סיפור-הצלחה של כוחות-שריון ניתן לציין את העדרם של כליזין נגד-טנקים נאותים ומספיקים המאורגנים במערכי-הגנה מגובשים, בצד שכנגד. ברם, במשך מרבית שלביה של המלחמה לא שררו נסיבות מעין אלו שצויינו לעיל. במרביתו של הזמן מצאו גייסות-השריון את עצמם אוסרים-קרוב על אויב המבוסס איתנות בעמדות חפורות והמצויד, בדרך-כלל, היטב בהגנה נגד-טנקית בדמות תותחים וטנקים משלו. בנסיבות אלו פותחה השיטה הנוכחית השלטת בניהולן של התקפה והגנה; גורם-היסוד בשיטה זו הוא שיתוף-פעולה מהודק בין רגלים, שריון וארטילריה. בקצרה, חיל-הרגלים התוקף, שאליו נלווים שריונים, מתקדם בסיוע הארטילריה, השריון מספק סיוע-אש מיידי נגד מטרות המונעות את התקדמות חיל-הרגלים אל היעד. חיל-הרגלים מטפל בכלי-הזין הנגד-טנקיים קצרי-הטווח בהם הוא נתקל במהלך ההתקדמות. בכלי-הזין בעלי הטווח הארוך יותר מטפלים השריונאים, בסיוע הארטילריה.

מה השוני היום?

כל עוד ניטל על הגייסות לעלות על האויב ולהשמידו — כפי שחייבים הם

לעשות במבצעים „מקובלים” — לא נראה כל תחליף לעקרונות יסוד טקטיים אלו. אך יישומם בפועל נעשה מורכב יותר ויותר מחמת גורמים שהופיעו מאז מלחמת העולם השנייה. הללו כוללים את הגידול הממשי שחל בתכליתיות הלחימה של זרוע-הטנקים הסובייטית, את השיפורים בעצמת הארטילריה הנגד-טנקית הסובייטית ואת הכנסתם של כלי-זינוק נגד-טנקיים ללא-רתע ומותע-ירקניות לשימוש נרחב. נוסף לכך, קיימת בעיית הטיל-המונחה הנגד-טנקי: העובדה, כי לא הוכרו על קיומו של נשק-מגן זה, אינה מחייבת את הסברה, כי הצבא הסובייטי זנח את פיתוחו.

טבעה של בעיה זו, יתכן כי יומחש על הצד הטוב ביותר באמצעות השוואת הדיביזיות הסובייטיות הנוכחיות עם אלו שהיו לצבא הגרמני בימי המלחמה. בשנת 1944 כללה דיביזיית „רמני-השריון” („פנצ'ר-גרנדיר”) הממוכנת הגרמנית 14,000 איש. מכלול הימושה הנגד-טנקי השתרע מתותחים בני 20 מ"מ ועד לתותחים בני 88 מ"מ. בדיביזיה היו 168 תותחים כאלו מבלי למנות את התותחים שעל הטנקים ואף לא את כלי-הזינוק להם נועד תפקיד נגד-טנקי משני מלבד. בדיביזיות-הרגלים הגרמניות של שנת 1944 היו 143 כלי-זינוק נגד-טנקיים. בהשוואה — הדיביזיה הממוכנת² הסובייטית בת 15,576 האנשים מכילה 355 כלי-נשק נגד-טנקיים. הללו מקיפים למן המטול הנגד-טנקי בן 40 מ"מ של הרגלים ועד לתותח הנגד-טנקי ללא-רתע בן 107 מ"מ. אולם הערכת יכולתה הנגד-טנקית של הדיביזיה הממוכנת חייבת להביא בחשבון אף את התותחים שעל-גבי הטנקים ואף את אלו המתנייעים. פרט לאלו המורכבים על טנקים אמפיביים, מסתכמים כלי-זינוק אלו ב-326 קני-תותח נוספים.

קרוב-לודאי, כי בתכנונם אחר המלחמה את כלי-הזינוק הנגד-טנקיים, ובשפרם אותם, לא התעלמו הסובייטים מאותן סגולות אשר זיכו את הציוד הגרמני בהצלחותיו. ניתן אפילו להניח, כי כלי-הזינוק הסובייטים שהונהגו מאז, אף עולים על כלי-זינוקם של הגרמנים. משום כך, נתוני-ביצועם של כלי-זינוק גרמניים ידועים מספקים לנו אמת-מידה מענינת לשם הערכה משוערת של כלי-זינוק דומים להם, הנהוגים בצבא הסובייטי.

הגדול בתותחים הנגד-טנקיים שנוצרו על-ידי הגרמנים היה „משחית-הטנקים נמר” („יאגד-טיגר”) המתנייע, בעל התותח בן 128 מ"מ. ממרחק של 900 מטרים מסוגל היה קליעו של תותח זה להבקיע לוח-שריון בן 200 מ"מ, בזווית פגיעה של 30 מעלות. „משחית-הטנקים פנתר” („יאגד-פנתר”) שהוא גלגולו המתנייע של התותח המפורסם בן 88 מ"מ, יכול היה להבקיע לוח-שריון בן

(2) הנתונים שבעל-המאמר מצטטם כאן מתייחסים אמנם לדיביזיה הממוכנת — אשר פינתה את מקומה בארגונו החדש של הצבא הסובייטי לדיביזיה „הרובאית-ממוכנת”; אך תמורה זו לא הביאה אתה שינוי מוחשי בעצמת ההימוש הנגד-טנקי של הדיביזיה. — המערך.

169 מ"מ בירותו מאותו טוח ובאותה זווית-פגיעה. בצעונו של התותח הנגד-טנקי הגרור בן 50 מ"מ, בתנאים דומים, היה הבקעת שריון בן 56 מ"מ. כלי-זינוק יוצא מגדר-הרגל אחר בן אותה תקופה היה „אגרוף-השריון 60” („פנצ'ר-פאוסט 60”) — רומה-רימונים נגד-טנקי, בעל טוח של 80—70 מטרים. בכוחו היה להבקיע לוח-שריון בן 200 מ"מ.

כלי-זינוק נגד-טנקיים סובייטיים בהגנה

מה תהיה השפעתו של ציוד נגד-טנקי חדיש על מהלכה של מערכה — זאת ניתן להעריך על-ידי סקירת התקפה „מדומיינת” נגד יסודותיה של דיביזיה-ממוכנת סובייטית הנמצאת בהגנה. בהנחה כי ההתקפה מונחת ממרחק של קרוב לשני קילומטרים מן היעד, ותנאי-הראות נוחים לכך, עלולים הגייסות שעברו את קו-ההתחלה לבוא מיד תחת אישם הישירה של תותחי 122 מ"מ ו-152 מ"מ, הן אלה המורכבים על טנקים מטיפוס „יוסף סטלין 3” והן אלה המתנייעים.

כלי-רכב אלה יקשה לאכז, מפאת צלילתם הנמוכה ומנהגם להחליף בתכיפות את עמדות-הירי שלהם. כן יקשה להשמידם. הטנק מטיפוס „יוסף סטלין 3”, משכנס לעמדת-תובה, הופך, הודות לשריון קדמת-הצריח בן 200 מ"מ, לבלתי-פגיע כמעט לחלוטין לכל נשק שהוא זולת התותחים הנגד-טנקיים רבי-העצמה ביותר.

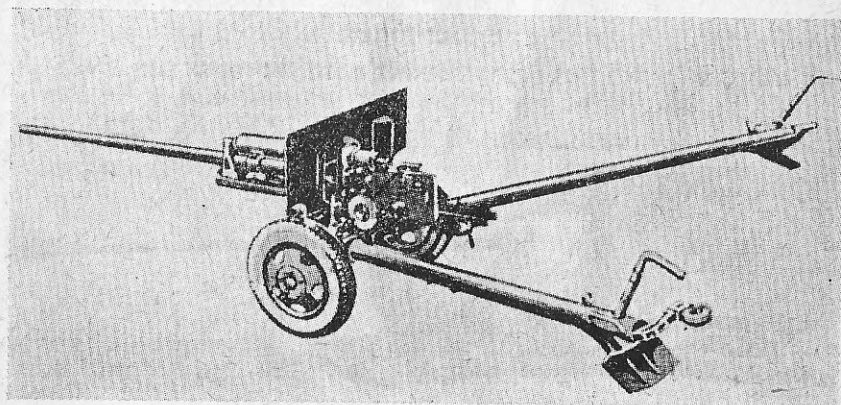
לכשיגיעו ראשוני הטנקים התוקפים עד למרחק של כ-1500 מטרים מן היעד, תצטרף לאישם של הטנקים מטיפוס „יוסף סטלין 3” והתותחים המתנייעים אף אשם של התותחים ללא-רתע מטיפוס B-11, בני 107 מ"מ. התקדמות נוספת של עוד 400 מטרים תביא את הגייסות התוקפים לתוך הישגידם של התותחים ללא-רתע מטיפוס

ה„פנצ'ר פאוסט” („אגרוף-השריון”) הגרמני

B-10, בני 82 מ"מ. בתקן גדוד-הרובאים הממונע מצויים בסך-הכל חמשה קנים

כלי-הזין הבאים בהם יתקלו המסתערים הם התותחים בני 85 המ"מ ו-57 המ"מ של הסוללות הנגד-טנקיות. נשק זה הינו גרור, ובדרך-הרגיל יהיה מחופר בעמדות מוכנות-מראש ומוסוה היטב. בהיותו חסר כל כושר-ניידות, ניתן לצפות לכך שצוותו ינצור אישיו עד שתזדמן לו מטרה חיונית שהפגיעה המוצלחת בה מובטחת לו פחות או יותר. תכופות יהיו תותחים אלו ממוקמים כך, שיוכלו לפתוח באש על טנקים הקרבים לעמדה מאגפיה. השמדתם של תותחים נגד-טנקים אלה או ניטרולם תלוי יהיה בערנות התוקפים, סיוע הדדי בקרב הגייסות המסתערים ומתן טיפול מידי בפגזי חומר-נפץ-מרסק או עשן.

בשליבה הסופיים של ההתקפה ימצאו עצמם אותם טנקים המלווים את הרגלים המסתערים על היעד, לנוכח המטול הנגד-טנקי הרגלי מטיפוס "RPG-2". זהו נשק מסוג "אגרופי-השריון" ("פאנצר-פאוסט"). הוא יורה פצצה בעלת מטען חלול בן 82 מ"מ למרחק של כ-80 מטרים. ביצעונו של בן-דמותו הגרמני יעיד עליו, כי עצמת חדירתו עושה אותו ליריב של ממש אף ללוח-שריון בן 200 מ"מ. בגדוד-רובאים-ממונע כלולים 27 קנים מטיפוס "RPG-2". מספר זה מתיר הקצאתם של כלי-משחית אלו אף ליחידות זעירות בגודל כיתה. מידתו הקצרה של המטול (כ-120 ס"מ), מאפשרת את הסתרתו היעילה. מאפשרת סגולה זו, למפעיל, להטמין את הכלי מתחת לפני-הקרקע, שעה שנתכת אש על עמדתו. בפעלו מתוך משמעת ובקרת-אש מעולות, אין לצפות לכך שהמפעיל יגלה את עמדתו בטרם יכנסו הטנקים התוקפים למטווחי-נשקו. לפיכך חייבים איכוננו וחסולו להיות בראש משימותיו של הלוחם-הרגלי.

התותח הנגד-טנקי בן 57 המ"מ הסובייטי

הקנה ללא-רתע בן ה-107 מ"מ של הצבא הסובייטי — בפעולה

מטיפוס B-10 ו-B-11. בכוחם של כלי-משחית אלו להבקיע לוח-שריון בן קרוב ל-230 מ"מ. פרץ-הגזים-האחורי מחייב את הצבתם של קנים אלה בעמדות רדודות, כשקניהם מצויים מעל לפני-הקרקע. טיפוס זה של כלי-נשק חושף תכופות את עמדתו עם הירי, ואז פגיעים הן הצוות והן הכלי לפגז מכוון היטב של חומר-נפץ-מרסק.

כאשר קטן המרחק בין המסתערים לבין היעד לכדי 900 מטרים ופחות, יתחילו אחדים מ-225 טנקים הבינוניים של הדיביזיה לתת אותות-חיים. בהיות הדיביזיה בהגנה, מוחזק חלק מטנקים אלה בעורף לשם הנחתת התקפת-הנגד. אולם יתרם מפוזר על פני החזית ונתון לפיקודם הישיר של מפקדי היחידות הקדומניות. הטנק הבינוני מטיפוס "T-54", בן 36 הטונות, נושא תותח בן 100 מ"מ. יש יסוד להניח כי בצעונו נגד שריון שווה, אם לא עולה, על זה של התותח הגרמני בן 88 מ"מ. ברם, אם לשפוט על פי משקלו של הטנק מטיפוס "T-54", קרוב-לודאי שמחפה שריונו אינו מספיק להתמודדות עם תותחים של טנקים חדישים בטווחים המקובלים יותר של שדה-המערכה. לפיכך ניתן לצפות ממנו, כי יעשה שימוש מירבי בפני-הקרקע ויתאמץ לזכות בפגיעות של "קליעה ראשונה", בתותחו העושה רושם של כלי-זין תכליתי ביותר.

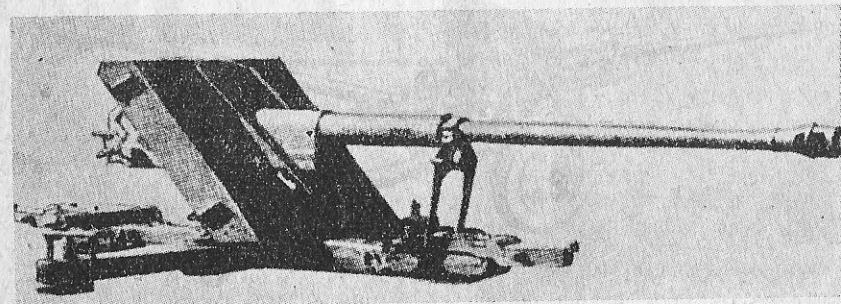
משמיעות מקטיות וציודיות

כפי שכבר ציינו במסגרתה של המלחמה המקובלת חייב הקורא-המנחה בתכנונם של אימונים, ציוד ומבנים-ארגוניים להיות כזה, שבסופו של דבר יאפשר לחיל-הרגלים לעלות על האויב ולהשמידו. לכך אין כל תחליף. אולם נפח-האש העצום אותו ניתן להנחית עליהם הופך משימה זו לבלתי-אפשרית כמעט אפילו לגבי לוחמי-הרגלים נחשיו-ההחלטה ביותר — אלא אם כן יינתן להם סיוע מקרוב ומידי של שריון. במקרה שאין ביכולתם של הלוחמים-הרגלים להזעיק ביו-רגע את אש תותחיהם של הטנקים המסייעים, יוכל מקלע מוסתר יחיד לחולל מהומה בשורותיה של פלוגה מסתערת ולעצרה, ובמיוחד אם המקלע מחופר ומופעל בידי אויב תקיף-החלטה.

השאלה היא, איפוא: המסוגל הטנק לשרוד ולהתקיים בשדה-הקרב החדש במשך פרק-זמן ארוך דיו, כדי למלא את המשימה החיונית של סיוע לחיל-הרגלים? כל ההופך בבעיה זו ייטיב לעשות אם ישוב לבחון פעם נוספת את ה"דיביזיה הסובייטית בהגנה". במסגרתה של מלחמה מקובלת שולט האומדן, כי דיביזיה שבקרה-קדמי תתפוס שטח שאורך חזיתו כ-15 ק"מ ועומקו כ-8 ק"מ. ב-120 קילומטרים-רובעים אלו עלולים להמצא יותר מ-680 כלי-נשק נגד-טנקים, כולל טנקים ותותחים מתנייעים. משמעותם של מספרים אלה היא כי בכל משבצת בת קילומטר-רובע של שטח מוגן, עתידים הטנקים התוקפים להתקל במספר ממוצע של 6 כלי-נשק בעלי כושר הבקעת שריון מטווח זה או אחר. ממספרים אלה מסתבר, כי גורלן של יחידות-שריון במבצעי-העתיד יהיה, לכל הפחות, רבי-סכנות — אלא אם כן יעלה בידנו לשפר את יכולתנו להגיב על האיום הנגד-טנקי.

משחית-טנקים

הציוד הנגד-טנקי של הצבא-הסובייטי נחלק לשני סוגים עיקריים: זה

התותח הנ"ט בן 88 המ"מ הגרמני, על כן מתקפל

המותקן ברכב-קרב משורין — וזה שאינו מותקן כך. יתכן שהסוג הראשון מהווה את הבעיה הפחות-קשה. סקירתו של הטנק הבינוני מטיפוס "T-54" נותנת יסוד למחשבה, כי הדגמים החדשים ביותר של טנקים, שבחילות המערב, עתידים לצאת מהתמודדות עמו כשידים על העליונה. ברם, מעטים הטנקים — אם בכלל קיימים כאלה — ששריונם חזק במידה מספקת כדי לעמוד, בטווחים הקטנים מ-900 מטרים, בפני אישם של תותחים נגד-טנקים בני 100 מ"מ, ובמיוחד אם יכוונו את קליעיהם אל אגפי הטנקים. לפיכך, אם אין אנו נכונים להעמיד טנק-קרב עיקרי משלנו מול כל טנק מטיפוס "T-54", הכרחי שנמצא אמצעי אחר כלשהו להשמדתו של טנק רוסי זה.

אותו שיקול כוחו יפה גם לגבי הטנק מטיפוס "יוסף סטלין 3" והתותחים-המתנייעים הכבדים, אלא שאת הטנק מטיפוס "יוסף סטלין 3" יקשה עוד יותר להשמיד, מחמת שרינו העבה. נוסף על כך, תותחו בן 122 המ"מ מהווה איום קטלני בכל טווח שהוא בו עשויים טנקים לאסור קרב זה על זה.

עדיפותה המספרית של זרוע-הטנקים הסובייטית הוכרה זה מכבר. אחת מתוצאותיה של הכרה זו היתה פיתוחו של הטיל-המונחה הנגד-טנקי. כלי-זין אלה מיוצרים על-ידי מדינות מספר. סגולות המשקל, הטווח והיעילות שלהם שונות במידה ניכרת; אך לכולם מידת דיוק טובה והטובים שבהם מסוגלים לבלום את הכבד שבטנקים מטווח העולה על 200—180 מטרים. נראה כי עד כה הוקצו כלי-נשק אלה למשימות-הגנה גרידא, אך גנוזות בהם אפשרויות ההולמות היטב מבצעי-מתקפה.

אפשרות הגלויה מיד לעין הוא לשגר טילים אלה מתוך רכב-זחל-משורין המצויד במחפה-עילי. כדי לעמוד בפני רסיסייהם של פגזי ארטילריה, מרגמות ורקטות, יהיה צורך לציידו בשריון שעוביו ואיכותו עשויים להשתוות לזה של טנק-כבד. העדרו של צריח יתרום להפחתת המשקל הכולל של הרכב ואף להנמכת צלליתו. בהיותם מאורגנים בפלוגות של משחית-טנקים, ירכזו כלי-רכב אלה את מאמציהם בהשמדת טנקי האויב. אפשרות אחרת הראויה לעיון היא שיגורם של טילים-מונחים נגד-טנקים מתוך הליקופטרים מנמיכי-טוס. התכליתיות שתהא נודעת לאמצעי תלווה, כמובן, במידת יעילותם של המכ"ם והנשק הנגד-מטוסי הסובייטיים.

טנקי-מער

מנקודת-ראותו של מפקד-טנקים מהווה, קרוב לוודאי, הנשק הנגד-טנקי הנייח, המוצב בעמדות, את הבעיה החמורה ביותר. כלי-זין אלה מוסתרים בדרך-כלל היטב; טווחיהם ושידות-האש שלהם הוכנו מדוקדקות מראש; ועל-ידי נצירת אשם עד לרגע הנכון יש למתגוננים יתרון של הפתעה קטלני. ספק הוא אם ניתן

התותח הנ"ט בן 85 המ"מ הסובייטי

במשך מלחמת-העולם השני; בעתיד תהיה ההתמודדות עם הכוחות הנגד-טנקיים קשה שבעתיים.

הסברה אומרת כי לכל מחלקה בת ארבעה טנקים יש לצרף שני טנקי-סער. משימתם העיקרית תהיה השמדת הנשק הנגד-טנקי של האויב. במהלכה של התקפה, בסייעה לחיל-הרגלים, תפעל מחלקת הטנקים בדרך הרגילה; אולם טנקי-הסער יפעלו תמיד בסיוע בלתי-אמצעי לטנקים המוליכים. הם ינחיתו אש מגששת על מקומות הנראים כעלולים לשמש עמדות תותחים נגד-טנקיים, ויאסרו קרב בין-רגע על אותם כלי-נשק שיהיגו לירות בטנקים המוליכים. בדרך זו ניתן יהא לתמוך במחלקת-טנקים עד הגיעה יחד עם הרגלים אל מתחמיר-המוגנים הקדומניים של האויב.

מחמת המספר הרב של כלי-הנשק הנגד-טנקיים קצרי-הטווח המוחזקים בדרג פלוגת-הרובאים-הממונעת, לא נראה כאפשרי ששריון מסיפוס כלשהו יוכל להתלוות לחיל-הרגלים על-פני 100–200 המטרים האחרונים של ההסתערות. רק לאחר שיטהרו אנשי-הרגלים את שטח-הביניים מצוותי מטולים נגד-טנקיים, יוכל השריון להצטרף לרגלים על היעד.

למצוא לבעייתם פתרון מוחלט. עם כל זאת, ניתן לנקוט באמצעים ידועים אשר יגדילו את סיכוייו של מפקד הטנקים להצליח במשימתו, שהיא סיוע לחיל-הרגלים. אמצעים אלה כרוכים יהיו בהכנסתו לשימוש של טנקי-הסער, לשם השלמת אישה של מחלקת הטנקים.

מאז המלחמה ריכוז מתכנני-הטנקים את עיקר מאמציהם בפיתוחו של טנק-עיקרי תקני, הנושא תותח דו-תכליתי, בעל יכולת להבקעת-שריון ולפגיעה באנשים כאחת. אכן, ניתן לומר רבות להצדקתה של מדיניות זו. מכלול מגוון של כלי-רכב מגדיל את ההוצאות וכאשר נוצר מצב של מחסור כללי בצידה, יש בהם כדי להחמיר את קשייו של הפיקוד. קשיים אלה עלולים להתגלות במיוחד בעת התארגנות-מחדש, לאחר מערכה שבה סבל אבידות כבדות, במידה החורגת מכל יחס, טיפוס אחד דוקא של רכב-קרב. ברם, בטפחה את מדיניות טנקי-הקרב-האחיד, הכתיבה זרוע-הטנקים הסובייטית למערב את ההכרח להדגיש בתכנון התותח הדו-תכליתי של הטנקים את יכולת הבקעת-השריון דוקא. זו הסיבה אשר בגללה תכליתיותו של תותח-הטנק נגד-אדם נופלת במידה רבה מזו שניתן היה להשיג עלידי תותח בעל משקל דומה שתוכנן במיוחד להשמדת קבוצות-אדם המחזיקות בבצוריי-שדה.

בגלל קצב-אישו הגבוה, הכרחי להנחית על התותח הנגד-טנקי תגמול-אש מוחץ מיד בהתגלות עמדתו. הכרח זה מצריך פגז-נפיץ בן 120 מ"מ לפחות. פגז כזה, בעל מרחק-קורבה ארוך, קרוב-לודאי שהוא הקטן ביותר שממנו ניתן לצפות, כי יחסל הן את התותח הנגד-טנקי והן את צוותו במהלומה אחת. תותחים המסוגלים להנחית פגזים כאלה אפשר להרכיב על טנקי-הקרב האחיד אגב שינויים מועטים, יחסית, בצריחו.

אפשרות ביצועה בפועל של הצעה זו תוכיח לנו בחינה קצרה של „תותח הרגלים הכבד“ הגרמני, בן 150 המ"מ. קנהו של תותח זה היה פחות מ-180 ס"מ באורכו. משקלו הכללי — כולל גלגלים, גרור, מגן-תותח וכיו"ב — היה פחות מ-1700 ק"ג. אותו תותח היה יורה פגז בן 84 ליטראות (כ-40 ק"ג) למרחק של למעלה מ-45 ק"מ. בתוך צריחו של טנק, יצריך תותח מסיפוס כזה פחות מקום מאשר תותח-הטנקים הדו-תכליתיים הנהוגים כיום.

הצורך להשלים את ציודה של מחלקת טנקים בציד מסיפוס כזה, יזכה ליתר-הדגשה אם נבחון את הלחצים היוצאים מגדר הרגיל שתחת מועקתם הגופנית והנפשית פועל מפקד-מחלקת-הטנקים במהלך ההתקפה. שומה עליו לעיין במפה, לשדר תשדורות ולקבלן באמצעות שני ערוצי-קשר לפחות, לנהל את תנועת מחלקתו, לפקוח עין על לוחמי-הרגלים, להענות לתשדורות המבקשות סיוע-אש, להדריך את תותחניו ואת נהגו — ובזמן-עליו לקיים כל העת ערנות כנגד טנקי האויב והתותחים הנגד-טנקיים שלו. משימתו היתה מפרכת ביותר כבר

בעיות הנשק הנגד-טנקי של האויב תהווה במלחמת-העתיד גורם ראשון במעלה. במקרה של התנגשויות מזוינות, עתידים כוחות-שריון להתקל בכלי-זינוק נגד-טנקיים במספר שיהיה לפחות כפול מזה בו נתקלו במשך מלחמת-העולם השנייה. יתר-על-כן, אפשרי בהחלט, כי הטנקים יתקלו בכלי-נשק אלה בתנאים שיהיו נוחים להם, לטנקים, במידה פחותה בהרבה מאלה ששררו במלחמת-העולם האחרונה. ניכר לכל עין, כי אין כל טעם ותכלית בהגדלת משקל מחפה השריון של הטנק. כמרכן אין להשיג כל גידול ברי-משמעות במהירות או בניידות-הטקטית באמצעות הפחתת משקלו של מחפה-השריון, מבלי שהדבר יהפוך את הטנק לפגיע כל-כך עד שיאבד כל ערכו במשימות סיוע לחיל-הרגלים. נראה, איפוא, כי המוצא היחיד מן הבעיה-של-מוצא הוא בהגדלת כמותה של עוצמת-האש ותכליתיותה. הטילה-המונחה הנגד-טנקי, בהיותו מותקן על-גבי כלי-רכב זחילי משורין, יוכל, במידה ידועה, לפצותנו על הקושי שייגרם לנו מחמת עדיפות-המספרית-בכח של האויב בטנקים ובתותחים מתנייעים. כן צפונות אפשרויות בשיגורם של טילים-מונחים מהליקופטרים. אולם התותח-הנגד-טנקי המוצב בעמדות מהווה עניין אחר לחלוטין. בהעדרם של סיוע אוירי וארטילרי עדיפים במידה מכריעה, יהיה ביכולתם של כלי-נשק אלה להסב לשריון התוקף אבידות כבדות במידה שאין לעמוד בה. נראה, כי אם תזכה עובדה זו להכרה מלאה, לא תהיה כל ברירה אלא לתגבר את הטנקים בכלי-רכב וציוד שתוכננו ונוצרו למילוי המשימה המפורשת של השמדת כלי-זינוק נגד-טנקיים.

על הפטרוז' —

הגדוד המצליח בפטרוז' יצליח בכל משימה צבאית שהיא.

מתוך „ג'ורנל הרגלים ההודי“

שריון ורגלים בקרב עיר

הקול-לויט' ק. פיליפנקו, צבא בריה"מ

קרב שהצליח הודות לשיתוף-פעולה

בתוך עיר — אי-אפשר להשתמש בטנקים שימוש המוני-מכונס. בעיקרו של-דבר פועלים שם הטנקים לאורך רחובות, בקבוצות לא-גדולות, שעוצמתן היא לרוב בעצמת-מחלקה — ובשיתוף-פעולה הדוק עם יחידות-רובאים. נסקור להלן קרב שנישט באביב 1945 ברחובות עיר גדולה — ונראה כיצד אורגן שם שיתוף-הפעולה בין פלוגת-רובאים ומחלקת-טנקים.

על פלוגתו של הקצין בילנקוב (שתוגברה במחלקת-טנקים ומחלקת הנדסה, בסוללת תותחים בני 57 מ"מ וב-סוללת מרגמות בנות 120 מ"מ) הוטלה המשימה הבאה: לכבוש בהתקפת-תנופה את בית-החרושת למנורות-רדיו, ולאחר זאת להמשיך בהתקפה לעבר הצטלבות ה-רחובות — וללכוד בית בן ארבע קומות, המחפה על דרכי-גישה המוליכות אל כיכר להגנית-חשמליות. את בית-החרושת בן המסגרת הקומות — שהיה הבנין הגדול ביותר באותו רובע — הפך האויב המתגונן למעוז-הגנה חזק; ואילו הפסידו — נאלץ היה לנטוש גם את הבניינים הסמוכים אליו.

מחלקת-הטנקים תקפה במסגרת תבנית-הקרב של פלוגת-הרובאים. מתוך נתוני-המודיעין נודע למפקד המחלקה שהגרמנים התקינו ברחובות העיר מחסומים, והפכו את הבניינים הגדולים למוצבים. בתוך קירות בניינים אלה ובצהרי החלונות, הותקנו אשנבים לירי בכלי-נשק של רגלים ובמטולי-רקטות; חלק מהחלונות ופתחי-הדלתות נחסם בשקי-חול. תצפית טובה מהקומות העליונות איפשרה לאויב

המתגונן לקיים אש על המכשולים והמחסומים ולנהל את הלחימה בטנקים בהצלחה.

ההכנות היסודיות

בארגנו את שיתוף-הפעולה השתמש מפקד פלוגת-הרובאים בדגם רובעי-העיר, בו „הועתקו” בקנה-מידה מוקטן, הבניינים והמכשולים, המחסומים ועמדות-האש שנתגלו עד אז. מפקד פלוגת-הרובאים הצביע למפקד מחלקת-הטנקים על העמדות הטובות לניהול-האש כלפי האשנבים וקיני-האש, העלולים להתגלות ולפעול ברגע בו ינועו הרגלים להסתערות; הוא ציין לו את מקומות המעבר במכשולים ובמחסומים, הסביר לו את אורח פעולות הטנקים בשעת התקרבותם אל היעד וברגעי ההסתערות על היעד.

על הרגלים הוטלה משימה — להשמיד את צידי הטנקים של האויב; על החבלנים — להתקין מעברים לטנקים, במכשולים; על התותחנים — לתת סיוע למחלקת-הטנקים בירי בכינון-ישייר. לאחר זאת הודיע הקצין בילנקוב על אותות-מוסכמים לצורכי שיתוף-הפעולה בין הרגלים לבין הטנקים והארטילריה, ועל מילות-ההפעלה לאש הארטילרית ולהפסקתה; והוא תאם את אופן ציון המטרות בין הרגלים, הטנקים והארטילריה.

דגם-השטח עזר איפוא, למפקד-הפלוגה לתכנן את ההתקפה ולארגנה, להטיל משימות מוחשיות על פקודיה, ולתאם כראוי את ענייני שיתוף-הפעולה. כתוצאה, הבהיר לעצמו מפקד מחלקת-הטנקים היטב לא רק את המשימה שהוטלה על מחלקתו, אלא גם כיצד להיטיב לבצעה — ומי, והיכן, יסייע למחלקתו. את משימות-הקרב למפקדי-הטנקים הציג מפקד-המחלקה תחילה לפי דגם-הרובע — ואחר-כך פירט אותן בשטח, ממוצב-הפיקוד של פלוגת-הרובאים, שממנו נצפו היטב בית-החרושת למנורות-הרדיו (היעד הראשון), והרחובות והסמטאות הסמוכים אליו. הוא נתן הוראות מפורטות בדבר שיתוף-הפעולה הן בתוך המחלקה והן בין המחלקה לבין היחידות האחרות. לכל מפקד טנק הראה מפקד-המחלקה לאיזו מחלקת-רובאים הוא מסייע; מתי, באיזה רגע במהלכו של הקרב, פועלים הטנקים לפני הרגלים, והיכן מסייעים הם להם באש; וכיצד צריכה להיות מאורגנת ההתגברות על המכשולים.

כיבוש היעד הראשון

משהתחילה ההכנה-הארטילרית, תפסה מחלקת-הטנקים עמדות ופתחה באש לעבר האשנבים ואותם כלי-הירי של האויב שנתגלו עתה. בעקבות הטנקים זזו קדימה התותחים לירי בכינון-ישייר. החבלנים, בחיפוי האש, פוצצו בזה-אחר-זה את המכשולים בהתקנים מעברים לטנקים. בינתיים נערכה פלוגת-הרובאים בקר-ההתחלה ולפי אות המפקד — עברה להתקפה.

מחלקת-הטנקים פעלה לפני הרגלים. בצלחם את המכשולים והמחסומים, ובהלם אש הן בתנועה והן בתנוחות קצרות, נעו הטנקים לאורך שני צדיהם של הרחובות. כידוע, רבות יותר אפשרויות הטנקים לנהל את אשם לעבר הקומות העליונות שעה שהם נמצאים במרחק-מה מן הבניינים. ולכן בצד-שמאל של הרחוב — בו נמצא בית-החרושת למנורות-הרדיו — התקדם רק הטנק של מפקד המחלקה; ואילו בצד ימין — נעו שני הטנקים האחרים. אשר לרגלים — חלק גדול מהם התקדם, כמובן, לאורך הצד השמאלי של הרחוב — וזאת כדי לפרוץ מהר-יותר אל תוך הבנין. מה גם שבנועם בצדו השמאלי של הרחוב סיפק קיר בית-החרושת, שאליו נצמדו הרגלים, מחסה מפני אש האויב. לעומת זאת, כאשר נעים הטנקים בקרבתו של בית אפשרויות היפגעותם שלהם — דוקא גדלות; שכן יש אז ביכולתו של האויב להפעיל נגדם כלים נ"ט קצרי-טוח כגון: רימונים, בקבוקי-מולוטוב ועוד.

על-ידי זינוק נמרץ בעקבות הטנקים — הצליחה הפלוגה לתפוס חלק מחיל-המצב של האויב בעודו בתוך מרתפי הבנין (בהם הסתתרו הגרמנים בשעת ההכנה-הארטילרית). לאחר שפרצו החיילים לתוך בית-החרושת — החלו בטיהור הקומה הראשונה תוך כדי השלכת רימוני-יד אל פתחי-המרתפים. פה ושם התלקחו קרבות פנים-אל-פנים. באותה שעה ניהלו הטנקים — בבחרם להם עמדות מאחרי גדרות-אבן הרוסות-למחצה, ומאחורי קירות הבנין — את אשם לעבר החלונות שבקומות השניה והשלישית.

מאמץ מאוחד ומשולב זה של כל היחידות נשא פרי: תוך ששתיים משעת ה„ש” נכבש בית-החרושת למנורות-הרדיו.

כיבוש היעד השני

הפלוגה המשיכה בהתקפה. עתה פעלו לפנים מחלקת-הרובאים — ואילו השריונאים סייעו להן באשם, בנועם מיד מאחרי הרגלים. אורח-הפעולה זה נבע מכך שגדל והלך מספרם של המכשולים והמחסומים שברחוב — והטנקים יכלו לצלוח אותם דרך מעברים שהותקנו בשבילים על-ידי הרגלים והחבלנים. עתה הגבירו את פעילותם במידה ניכרת, צידי-הטנקים של האויב, שניצלו את כושר-הניידות המוגבל של הטנקים במצב זה — והמטירו עליהם „בקבוקי-מולוטוב” רבים. כן הופעלו גם „פוגסים” מתוצרת-עצמית, שהוסוו באופן מוצלח על-ידי הגרמנים בתוך המכשולים והמחסומים. ה„פוגס” היה מורכב מחבית שבית-קיבולה 30—50 ליטר, הממולאה בתערובת מתלקחת, שמתחתיה מטען-הודף עם מנגנון-הצתה חשמלי. הפעלתו של ה„פוגס” נעשתה בשני שלבים: תחילה, בהתקרב הטנקים אל מכשול, הופעל המטען-ההודף שהטיל את התערובת לגובה של 8—10 מ'; שם התפוצצה התערובת, בפזרה על הטנקים נוזל בוער. אך צוּתִי-

עשרת העיקרים וארבעת הכללים של מאו

הקפיטן ת. פ. מאַק־קאנה, צבא ארה"ב

מאור־טאָדונג, שליטה של סין הקומוניסטית, חיבר רשימה של עשרה עיקרים, אשר על פיהם ילחם הצבא הקומוניסטי הסיני. כל הקצינים והמשקיים שבצבאו משננים בעל פה את נוסחתה המקוצרת של הרשימה. "עשרת הדיברות" (המתומצתים) הללו הם:

1. הלום תחילה בקבוצות פזורות ומבודדות של האויב; אחרי כן הלום בקבוצות מרוכזות רבות-עוצמה.

2. כבוש תחילה עיירות קטנות ובינוניות, ערים ומרחבי־שדה; אחרי כן כבוש כרכים גדולים.

3. יעדך הוא השמדת כוח־הלחימה של האויב, ולא החזקתו של ערים או כיבושן. כיבושן יבוא ממילא כתוצאה מהשמדת כוח־הלחימה של האויב.

4. רכזו ריכוזי מקומי של כוחות העדיפים פי שנים, פי שלושה ולעיתים פי חמישה או ששה, מאלה של האויב — כדי לכתר בהם את האויב. אל ימלט ממנו איש. הנחת מכות מהממות, בכל כוחותיך, במרכז האויב ובאחד מאגפיו, או בשניהם. השמד חלק מן האויב והנס את החלק האחר. המנע מקרבות־שחיקה שבהם רווחיך אינם עולים על הפסדיך, או שבהם הרווחים וההפסדים מאוזנים.

5. אל תאסור קרבות שלא הכינות אותם, וקרבות שאין בהם ודאות כי תזכה בנצחון. דע בודאות את מצבם של כוחותיך ביחס למצבם של כוחות האויב.

6. העלה על נס והצג במופת אישי מעשי גבורה בקרב; אל תחת משום קרבן בנפש, משום יגיעה ומלחימה ללא הפוגות.

7. חתור להשמיד את האויב בעודו בתנועה.

8. באשר להסתערויות על ערים, כבוש והחזק אחיזה איתנה בנקודות־הבצורות ובערים של האויב, המוגנות הגנה חלשה. בשעות כושר כבוש את

הטנקים היו מוכנים לדבר. נסיון הקרבות לימד אותם כיצד לסלק את הלהבה מעל בית־המנוע, באמצעות יריה. איך נעשה הדבר? לשם כך, היה מתקרב טנק אחר אל הטנק שהוצת, ולאחר שהנמיד את תותחו — היה יורה ממרחק של 1—2 מ' מעל לבית־המנוע. זרם הגזים הפורץ מקנה־התותח היה "מנער" את הלהבה מעל הטנק־החבר.

במרחק מה מהצטלבות הרחובות שוב הקדימה מחלקת־הטנקים את הרגלים, לאחר שעברה דרך המעברים במכשולים אשר הותקנו על־ידי החבלנים; המחלקה התפרסה — ופתחה באש. לאחר שפלוגת־הרובאים תפסה את קר־התחלה להסתערויות על הבית בן־ארבע הקומות, הוטלה על מחלקת־הטנקים משימה נוספת: לצאת אל הצטלבות רחובות סמוכה ולחפות משם על הרגלים המסתערים על הבית, וכן — למנוע ביצוע התקפת־נגד על־ידי האויב מכיוון כיכר־החניית החשמליות. מפקד המחלקה פירט באלחוט את משימותיהם של צותי הטנקים — ופקד עליהם: "קדימה!"

בהגית הטנק הראשון אל ההצטלבות — הסתובב לפתע סביב צירו ונעצר. צותי הטנקים האחרים ראו כיצד נחלי הטנק הוא מסתובבים, מבלי שיתקדם, וכיצד, בהחליקו באיך־אונים, הוא עולה על המדרכה, ובסופו של דבר — מתנגש בקיר בית. התברר, כי האויב, בשאפו לעצור את הטנקים התוקפים, שפך על הכביש בהצטלבות־הדרכים שמן "שרוף". רק לאחר שהפלוגה השתלטה על הבנין שבפינת הרחוב, והחבלנים יכלו להגיע אל ההצטלבות ולהתקין שם מעבר על־ידי הנחת אבנים וקרשים על הכביש שטוף השמן, נעה ועברה מחלקת־הטנקים אל האזור שצויין לה, ונערכה שם להדיפת התקפת־הנגד של האויב — שאמנם בוצעה רק ברדת הערב. משנתקלו הגרמנים באש מאורגנת של הרגלים מן הבנין שבקרן־הרחוב, ובאש הטנקים והתותחים שפעלו מאחרי המחסות, נאלצו לסגת, בסבלם אבדות כבדות.

★

לבסוף יצוין, כי התקפת הטנקים בשטח בנוי שונה שינוי־מוחשי מזו שבתנאים רגילים. לכן יש לאמן ולהכין את צותי הטנקים במיוחד לפעולות במצבים מורכבים אלה, בתיאום הדוק עם יחידות החילות האחרים.

על החיבור —

אין לך דרך ודאית יותר להמייט על עצמך שואה, מאשר לחקת את תכניותיהם של גיבורי־המלחמה מימות העבר, ולפעול לפיהן במצבים חדשים לחלוטין.

וינסטון צ'רצ'יל, "חי מארלבורו"

ממדף הספרים

כללי

Field-Marshal The Viscount Montgomery of Alame in: The Path of Leadership. Collin, London, \$4.25.

הפילדמרשל מונטגומרי רב־ההפתעות כותב בספרו זה, שעניינו הוא מנהיגות, כי יש, מוחמד ובודהה הם גדולי המנהיגים בתולדות האנושות, וכי בימינו גדולי המנהיגים הם המרשל טיטו, נהרו ומארטס־דונג. מובן, שאין הקורא חייב להסכים לבחירתו זו, ואמנם מוטב שיתן הקורא את דעתו לקטעים מעשיים יותר של הספר. בפרק הראשון „מנהיגות — מהי?” כותב מונטגומרי, כי מנהיגים יותר משהם נולדים למנהיגות הם מעוצבים למנהיגות. בהערכתו את המנהיג שוקל מונטגומרי את „כנותו של האיש ואי־אנוכיותו, יכולתו להקיף בשכלו את נתוניו של בעיה ולחרוץ אחר־כך את ההחלטה הנכונה”. אומץ־לב הוא תכונה נוספת, שאין צורך להרבות בדברים עליה. אכן, מונטגומרי, שהוא מגדולי מצביאי בריטניה אחרי מארלבורו וואלינגטון, הוכיח אומץ־לב רב בעצם העזתו לטפל בנושא כה קשה ומחייב כ„מנהיגות”. הוא עצמו כותב, „הנושא קשה, אך יהיה קשה כאשר יהיה — החלטתי לנסות כוחי בו.”

יבשה

M. Blumenson: Breakout and Pursuit. Government Printing Office, Washington, D. C., U.S.A., \$10.25.

זהו הכרך הששי בסדרת הכרכים של היסטוריה הרשמית של ארה״ב בזירת־אירופה, במלחמת העולם השנייה. הכרך כולל את תיאור המבצעים בצרפת למן 1 ביולי ועד 11 בספטמבר, 1944 — תקופה שבתחילתה נמצאו כוחות בעלות הברית „תקועים” בפני־הקרקע הקשים, משובצי הגדרות החיות, של נורמנדיה, בהמשכה הבקיעו את קו הגרמנים ליד סנט. לו ולסופה שחררו את פריס. לפירוט רב זוכים מסעי ניצול־ההצלחה של השריון האמריקני, בפיקודו של תגנרל פאטון הנודע.

R. B. Gardner: The Big Push. Casell & Company Ltd., London, 1961, \$5.00.

ספר המגלה את כל הידוע על התכנון, ההכנות והביצוע של המתקפה בישת־המזל ליד הנהר סום, בשנת 1916, שערך המצביא הבריטי סיר דוגלס הייג.

אלה המוגנות הגנה בינונית. משיבשילוי המסיבות הנוחות לכך, כבוש נקודות־בצורות וערים המוגנות הגנה רבת־עוצמה.

9. לכוד את כל כלי־נשקו של האויב ואת רוב אנשיו. המקורות לאנשים ולחיפוש בשביל צבאנו נמצאים בעיקרם מולנו.

10. היה זריז לנצל את ההפסקות שבין מסעי־המלחמה לשם מנוחה, התכנסות־מחדש ואימונים. אל תהיה ההפסקה ממושכת מדי. בכל יכולתך מנע מן האויב שהות להחליף כוח.

עשרה עיקרים אלה מדגישים את עקרונות הדבקות במטרה, ריכוז הכוח, החסכון בכוח, התמרון וההפתעה. מאו נוקט את ה„מתקפה המגננתית”. פירושה מתקפה טקטית במגננה אסטרטגית. פעם סיכם את הטקטיקה שלו בזו הלשון:

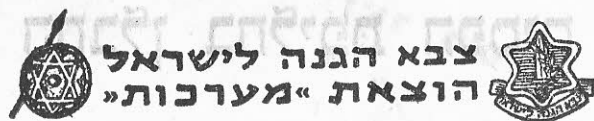
„האויב מתקדם — אנו נסוגים;
האויב עוצר — אנו מטרידים;
האויב עיף — אנו תוקפים;
האויב נסוג — אנו רודפים.”

כללים אלה עולים בקנה אחד עם עקרונות של חכם־המלחמה הסיני הקדום סון־טסו: „כאשר האויב חזק, התרחק ממנו; כאשר האויב כועס, הרעם אותו.”

על לקחי ההיסטוריה —

אלה המפרשים ללמד את המשיגים שבחיסטוריה, פופם שיחזרו על משיגים אלה.

ג'ורג' סאנטאיאנה

עם דור ההגנה

מאת שאול אביגור

מהדורה שלישית מורחבת

ספר השופך אור על כמה פרשיות ועל דמותם של אישים שהכשירו את הקרקע לעצמאותה של ישראל. המחבר, מראשוני מוסדות ה"הגנה" וחבר המרכז שלה, אחד מראשי תנועת ההעפלה — מגולל פרשות מעברם של ה"הגנה", ההעפלה והצנחנים היהודים בימי מלחמת ה-2 ומספר על פעילי ה"הגנה" וראשוניה, אותם הכיר מקרוב בחייו יום-יום ובפעילותם ההגנתית.

רק את מול

מאת א. חוטר-ישי

מהדורה שניה

מזכרונותיו של עו"ד א. חוטר-ישי על המשפטים המפורסמים, בהם התייצב להגנת לוחמינו. אוצר בלום של סיפורים מרתקים ומלאי חכמת-חיים, המהנים את הקורא והמפליאים להקים לעיניו אחדות מעלילות התקופה הסוערת ביותר בתלודותינו.

מ־100,000 החיילים הבריטיים שהגיעו ביום הראשון למתקפה מחפירותיהם, להס־תער על קו הגרמנים, למעלה מ־50,000 נהרגו ונפצעו עד רדת החשכה. משנכשלה ההסתערות־רבתי הראשונה, פתח הייג בסדרת התקפות, "זעירות", שבהן הוטלו לעתים כ־10,000 חייל לכיבוש חורשה, או בית־חור, או מטרים ספורים של קו הפירות גרמני. התקפות אלה נמשכו למעלה מחודשיים ימים, (יולי ואוגוסט) ולא השיגו אלא את הגדלת מספר האבדות המדהים. ב־15 בספטמבר הנחית הייג מתקפה־רבתי נוספת, בהפעילו זו הפעם הראשונה בתולדות המלחמות טנקים, לזעמם הרב של אלה שהמציאו את הטנק, שהתמרמרו על שהמצאתם העשויה להכריע את הכף במלחמה נחשפת לאויב בטרם יהיה לבעלות־הברית מספר מספיק של טנקים. וכדברי צ'רצ'יל, "תפיסת־מלחמה (חדשה) שאין ערוך לה זו... הובאה לידיעת הגרמנים תמורת כיבושם של אי־אלו כפרים".

מסקנתו של המחבר היא, כי מגרעותיו של הייג כמצביא נובעות לארדווקא ממנו עצמו, אלא מן החברה, ששמה בידו את שרביט המצביא. ברם, המחבר אינו יכול למחול לו להייג, אחרי ככלות הכל, על "סרובו לראות את שגיאותיו, חסר כל מגע בינו ובין הלוחמים בשדה הקרב, והסתערותו העיוורת בבזך של פאשנדאל, ב־1917, בה חזר על הסתערותו ליד הסום, עד שניתן לחשוב כי נחל בה הצלחה מזהירה".

V. Rowe: The Great Wall of France: The Triumph of the Maginot Line. Putman, London, \$6.00.

בניגוד לדעת המקובלת, שקו־ביצורים־כבדים לא נחלו הצלחה במלחמת העולם השנייה, מנסה המחבר, עיתונאי בריטי רב יכולת, להוכיח, כי קו מג'ינו, שנבנה על־ידי צרפת כדי לנגוד את התקפות הגרמניות, הצליח לחלוטין במשימתו העיקרית. הוא מסכים, אמנם, "שאורח־המחשבה של קו־מג'ינו" היה בעוכרי צרפת וגרם לתבוסתה בשנת 1940, אולם טוען, כי "הקו מילא את משימתו הצבאית הממשית", ועצם העובדה, כי הוא נשאר שלם ותקין ביום הכניעה (23 ביוני), של צרפת מלמד שאכן יש מקום לעיון בהשקפות המובעות בספר.

החבלן בחליפת הפסים

מאת י. צ'רלס וייטון

מי הוא "רובין" המיסתורי ששלטונות הכיבוש הגרמניים בצרפת הקציבו 3,000,000 פראנק להסגרתו? אילו הם מבצעי הריגול והחבלה הנועזים שבעטים זכה להערכת שירותי הבטחון של שתי מעצמות ולהוקרתם? בספר מרתק ועוצרי-נשימה זה מגוללים מעלליו של "רובין". איש-עסקים יחודי זה, נתין שווייץ, שהיה לסוכן חשדות החשאי הבריטי ולמנהיג נועז העשוי ללא-חת של המחתרת הצרפתית, פרש את קורי רשתות הריגול והחבלה שלו על פני צרפת כנגד הפרגול הנאצי המדכא. בפעולותיו, שנעשו שלא על מנת לקבל פרס, תרם תרומה נכבדה לערעור מעמד הנאצים בצרפת.

יסודות המבנה של רכב ממונע

(חלק ב')

זהו המשך של הספר הראשון, ובו מובא תיאור של מערכת החשמל. מטרתו לשמש ספר יסוד ללימוד עקרונות כל-ירכב הממונע וכן לשמש ספר-עזר לכל העוסקים בנושא זה.

דואר רשמי

משרד הבטחון
ההוצאה לאור

דואר רשמי

3.3
9358

(3)

63